

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Itämeren pääaltaan kestävästä lohi-kalastuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Janne Heikkisen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 134/2019 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta Itämeren pääaltaan lohien pyytäminen saadaan puolueettomien tieteentekijöiden todentamalle kestäväälle tasolle, ja

aikooko hallitus jättää noudattamatta oman ohjelmansa kirjausta tieteelliseen neuvoon perustuvien kalastuskiintiöiden ajamisesta EU:ssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus aikoo jatkaa johdonmukaista työtään, jotta koko Itämeren TACeja (total allowable catches eli suurimpia sallittuja saaliita) ja jäsenvaltioiden kalastuskiintiöitä koskevat ratkaisut olisivat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden mukaisia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ratkaisujen tulee olla kestäväen enimmäistuoton periaatteen ja kalakantojen monivuotisten suunnitelmien mukaisia ja niiden tulee perustua parhaaseen tieteelliseen neuvoon. Suomi on sitoutunut näiden periaatteiden noudattamiseen niin pääaltaan lohien kuin kaikkien muidenkin kalakantojen osalta.

Tänä vuonna Suomi rakentaa neutraalina EU-puheenjohtajana edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti Itämeren TAC- ja kiintiöasetuksen osalta kestävää ja vastuullista ratkaisua komission ehdotuksen pohjalta yhdessä EU:n jäsenvaltioiden ja komission kanssa.

Pohjanlahden ja Itämeren pääaltaan lohien tieteellisen neuvon osalta voidaan todeta, että ICESin suositukseen sisältyy arvio ei-toivotuista, raportoimattomista ja väärinraportoiduista saaliista vuonna 2018. Ei-toivottu saalis koostuu hylkeen vahingoittamasta kalasta (8 900 lohta) ja alamittaisesta kalasta (3 700 lohta), josta ensin mainittu tulee vähentää TAC:sta ja viimeksi mainittu lisätä TAC:iin. Lisäksi suositukseen sisältyy arvio raportoimattomasta (5 %) ja väärinraportoidusta (32 %) saalista yhteensä 43 600 lohta. Myös Venäjän osuus (1,9 % 59 800 lohesta) tulee ottaa huomioon. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 58 664 – 116 000 lohta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 134/2019 vp

Keskeistä on se, että TAC-tasoa asetettaessa tulee pyrkiä arvioimaan, millä tasolla edellä mainitut tekijät ovat ensi vuonna. Kuten yllä olevista luvuista voidaan nähdä, keskeisin TACin tason laskua puoltava tekijä on arvio raportoimattoman ja erityisesti väärinraportoidun saaliin suuresta määrästä vuonna 2018.

Hallitus ja eduskunta ovat Suomen kannanmuodostuksessa pitäneet ensisijaisena vaihtoehtona tehokkaita toimenpiteitä Itämeren laittoman lohenkalastuksen lopettamiseksi. Suomi on kiinnittänyt vuodesta 2017 lähtien Euroopan komission, Euroopan kalastuksenvalvontaviraston ja muiden EU-jäsenvaltioiden huomion lohen väärinraportointia koskevan ongelman laajuuteen ja vaatinut sen välitöntä ratkaisua. Vastauksena tähän komissio ja kalastuksenvalvontavirasto nostivat syyskuussa 2018 lohenkalastuksen valvonnan prioriteetiksi Itämerellä.

Vuoden 2018 lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossa ja sitä edeltäneessä valmistelussa Suomi nosti asian jälleen keskusteluun. Lopputuloksena oli kaikkien Itämeren EU-jäsenvaltioiden ja komission ehdoton sitoutuminen laittoman lohenkalastuksen ja väärinraportoinnin lopettamiseksi vuoden 2019 alusta alkaen.

Suomi sai lisättyä vuoden 2019 Itämeren kalastuskiintiöasetukseen myös tavoittelemamme artiklan taimenen kaupallisen avomerikalastuksen kieltämiseksi. Sen perusteella lohen väärinraportointi taimeneksi estyy ja valvonta kentällä yksinkertaistuu. Myös lohen kalastuskiintiöt asetettiin komission ehdottamaa alemmalle tasolle Suomen aktiivisuuden ansiosta.

Edellä mainittujen uusien säädösten kannalta on erittäin tärkeää, että niiden noudattamista valvotaan kaikin keinoin. Lohenkalastusta tulee siis valvoa tehostetusti myös merellä käytännön valvontojen yhteydessä. Suomi on lisännyt vuoden 2019 lohenkalastuskaudella valvojiensa läsnäoloa Itämeren pääaltaalla yhdessä muiden jäsenvaltioiden sekä EU:n kalastuksenvalvontaviraston ja komission valvojien kanssa. Suomi on lisäksi rahoittanut Itämeren pääaltaalla kansallisin varoin 9.–20.3.2019 toteutetun Tursaksen kalastuksenvalvontaoperaation.

Kalastuksenvalvonnan asiantuntijat MMM:ssä ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ovat tänä vuonna seuranneet normaalia tarkemmin kalastusalusten aktiivisuutta ja saaliita eteläisellä Itämerellä. Erityisesti alukset, jotka ovat aiemmin oletettavasti väärinraportoineet lohta taimenena, ovat olleet tarkkailussa. Saatujen valvontatietojen perusteella näiden kalastusalusten aktiivisuus ja saaliit näyttäisivät vähentyneen tänä vuonna huomattavasti. Osittain aktiivisuuden laskuun ovat vaikuttaneet vaikeat sääolosuhteet, mutta kohderyhmän aktiivisuus ja saaliit ovat kuitenkin kokonaisuutena vähentyneet niin huomattavasti, että sääolosuhteet selittävät sen vain osittain.

Myös merellä toteutetun valvonnan havainnot tältä vuodelta ovat samansuuntaisia. Viime vuoden valvonnoissa eteläisellä Itämerellä havaittiin vielä sääntöjenvastaista lohen väärinraportointia. Tursaksen 2019 valvontamatkan aikana ei kuitenkaan havaittu lainkaan tämän kohderyhmän alusten toimintaa. Myöskään aiemmin helmikuussa Euroopan kalastuksenvalvontaviraston johdolla toteutetun merivalvontaoperaation aikana ei havaittu kyseisten kalastusalusten toimintaa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 134/2019 vp

Toistaiseksi kaikki saalis- ja aktiivisuustiedot sekä valvontahavainnot merellä viittaavat siihen, että aiemmin väärinraportointia harjoittaneiden alusten toiminta ja niiden saamat saaliit ovat vähentyneet huomattavasti. Näyttää siltä, että valvonnan tiukentaminen ja uusi taimenen avomerikalastuskielto todella vaikuttavat tavoitteiden mukaisesti. Tällä olisi merkittävä myönteinen vaikutus kaikkiin Itämeren lohikantoihin ja myös lohen nousuun mm. Tornion- ja Simojokeen.

Komission ehdotuksessa vuoden 2020 Itämeren TACeiksi ja kalastuskiintiöiksi lohen pääaltaan TACiksi ehdotetaan 86 575 lohta. Tämä poikkeaa merkittävästi aiempien vuosien komission ehdotuksista, joissa TACiksi on ehdotettu noin 104 -106 000 lohta ja neuvosto on joka vuosi päättänyt alemmasta TACista. Komission ehdotukseen sisältyy myös vuodelta 2019 toistuva meritaimenen avomerikalastuskielto.

Helsingissä 11.10.2019

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä